

Politiikka-arviointi osana yhteisten tavoitteiden saavuttamista

Case ravinnekierrätys

Helena Valve ja Jussi Kauppila

Kohti arviointia 2.0.

14.12.2017 HAUS

Kolme väitettä:

1. Agenda 2030 edistäminen tarvitsee tuekseen politiikka-arviointeja
2. Huomiota arvioitavan kokonaisuuden rajaukseen
3. Oleellista ohjauskeinojen merkittävyyden aukipurkaminen

Uudet politiikkatavoitteet ja arviointi

- Kestävän kehityksen agenda 2030
  - Esim. tavoite 12: varmistetaan kulutus- ja tuotantotapojen kestävyys
  - Lyytimäki ym. 2016:
    - Suomen nykytilanne huono (tavoite 12)
    - "Suomen iso haaste, sekä kulutus- että tuotantopuolella"
    - Suositukset **toimintaohjelmalle** ja seurannalle
- Kestävyyttä tehdään jatkuvasti ja hajautetusti
- Arviointi: miten julkisen vallan keinot toimivat?

Case ravinnekierrätys

12. Kestävä tuotanto ja kulutus

15. Maaekosysteemien suojele

- Fosforin kierrätys
  - Energiatehokkuus
  - Maaperän suojele
  - Meren- ja vesiensuojele
-
- Hallitusohjelma: Kiertotalouden läpimurto ja vesistöt kuntoon

Kierrätysravinteilla voidaan korvata perinteisiä lannoitteita

Kierrätettävissä olevaa fosforia yhteensä

26 000 t / vuosi

26 000 t =

Kierrätettäväksi sopivan fosforin osuus kattaisi reilusti koko Suomen vuosittaisen kasvintuotannon vaatiman määrän.

>100%

Perinteisten väkilannoitteiden mukana peltoon v. 2015 11 000 t fosforia.

Mitä fosfori on?

Fosfori on maasta louhittava alkuaine, jota käytetään lannoitteena parantamaan kasvien kasvua. Ongelmaksi fosfori muodostuu, kun sitä valuu vesistöihin, joissa se kiihdyttää levien kasvua rehevöittäen järviä ja meriä.

”Kohti ravinteiden kierrätyksen läpimurtoa. Nykytila ja suositukset ohjauskeinojen kehittämiseksi Suomessa ”

- Tehtävänä:
  - Koota perustiedot biomassojen ja niiden sisältämien ravinteiden määrästä ja alueellisesta jakaumasta
  - Kuvata prosessoinnin nykytila ja tarpeet
  - Ehdottaa ohjauskeinoja ravinteiden kierrätyksen edistämiseksi

Miksi arviointia tarvitaan tukemaan toimintaohjelman laadintaa?

- Uudet toimenpiteet vanhojen päälle
- Ohjauskeinot eivät toimi toisistaan irrallaan → "Policymix"
- Soveltamiskäytännöillä on suuri merkitys ohjauksen toimivuudelle

Arvioinnin raja

- Arvioinnin tärkein vaihe?
- Mitä arvioidaan; mikä policy-mix?
- Sekä uudistavat että säilyttävät (muutosta hidastavat) toimet

Ravinnekierrätyksen ohjauskeinokokonaisuus

- Nykyiset ohjauskeinot
  - normiperustainen ohjaus
  - taloudellinen ohjaus ml. innovaatiopolitiikka
- Esitetyt uudet avaukset
- Työpaja: palautetta rajaukseen ja nostoihin

Ohjaus-keino	Toimintamekanismi	Merkitys ravinnekierron ohjauksessa	Toimivuuden kannalta oleellista; sivuvaikutukset	Kehittämisenäkökohdat
Ympäristökorvaus	<p>a) Taloudellinen kannuste lannan lannoitekäyttöön;</p> <p>b) Lannoiterajoituksin pyritään estämään ylilannoitus</p>	<p>Merkittävä rooli ravinnekierron ohjauksessa, mutta tukitasojen aleneminen ja toisaalta tilakoon kasvu vähentävät merkitystä; volyymi 1,6 miljardia €/7 vuotta (225 milj./vuosi)</p> <p>Nykyisessä ohjelmassa lannankäyttökannusteet aiempaa pienempiä; toisaalta lannoitekäytön kriteerejä</p>	<p>Ympäristökorvausjärjestelmään sitoutuminen vähentynyt; samoin järjestelmään käytettävissä olevat varat.</p> <p>Paljon byrokratiaa ja paperityötä</p> <p>Ei tietoa tukimuotojen kustannustehokkuudesta. Koko järjestelmää koskevat tarkastelut kriittisiä: tehottomuus, tulotukirooli, kallis valvonta ja tietoperustan uskottavuus heikko</p> <p>Kannustaako innovaatioihin ja investointeihin?</p> <p>Arvostelijoiden mukaan järjestelmä tukee laimeiden</p>	<p>1) <u>Uudet toimenpiteet ja painotukset</u> Huomio orgaanisen aineksen lisäämiseen ja hiilensidontaan; lohkokohtainen(kierrätys)-lannoitussuunnitelma ja peltojen perusparannusohjelma</p> <p>Kuljetustuki (käytössä ensimmäisellä ympäristötukikaudella). Vääristäisikö jo olemassa olevia kierrätysravinne-markkinoita? Mitkä kaikki massat tuen piirissä?</p> <p>Tukisummien nosto vastamaan tiukempia lannankäyttörajoituksia.</p> <p>1) <u>Toimintamallin uudistaminen</u> Harkittava luopumista yksityiskohtaisesta ravinneohjauksesta (tilalle lohkojen P-tilan huomioiva normiohjaus); vapauttasi varoja uusiin toimenpiteisiin ja ennakoisi</p>

Arviointimetodologia

- Avainsana: ohjauskeinojen **merkittävyys**
  - Toimintamekanismi teoriassa ja käytännössä
    - vs. sääntelykustannukset
  - Koheesio, päällekkäisyydet muiden keinojen kanssa
  - Innovaatiovaikutukset

Arvioinnin keskeiset päätelmät

1. Lannoitusta ohjataan usean eri ohjauskeinon palapelillä
  2. Epäyhtenäinen ja jäsentymätön kokonaisuus
  3. Aiheuttaa huomattavaa sääntelytaakkaa, mutta vähäinen merkitys kestävän ravinnekierrätyksen edistäjänä
- Ei siis toimintaohjelmaa, joka mutkistaa kokonaisuutta entisestään
- Karsintaa, jämäköittämistä ja kokeiluperusteista uutta ohjausta

Kiitos!

- Lue lisää:

Marttinen S., Venelampi O., Iho A., Koikkalainen K., Lehtonen E.,
Luostarinen S., Rasa K., Sarvi M., Tampio E., Turtola E., Ylivainio K.,
Grönroos J., Kauppila J., Koskiaho J., Valve H., Laine-Ylijoki J., Lantto R.,
Oasmaa A., zu Castell-Rüdenhausen M. **Kohti ravinteiden kierrätyksen
läpimurtoa. Nykytila ja suositukset ohjauskeinojen kehittämiseksi Suomessa.**
Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 45/2017
[http://jukuri.luke.fi/bitstream/handle/10024/540214/luke-
luobio_45_2017.pdf?sequence=6](http://jukuri.luke.fi/bitstream/handle/10024/540214/luke-luobio_45_2017.pdf?sequence=6)